

Sotsiaalkindlustusõigused Eesti

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektooraat
Direktooraat D: Sotsiaalsed õigused ja kaasatus
Üksus D2: sotsiaalkaitse

Kontakt: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=et&acronym=contact>

*Euroopa Komisjon
B-1049 Brüssel*

Sotsiaalkindlustusõigused Eesti

Käsikiri valmis Juuli 2023

Käesolev dokument ei kajasta Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023

© Euroopa Liit, 2023

Euroopa Komisjoni dokumentide taaskasutamise põhimõtteid rakendatakse vastavalt komisjoni 12. detsembri 2011. aasta otsusele 2011/833/EL komisjoni dokumentide taaskasutamise kohta (ELT L 330, 14.12.2011, lk 39). Kui ei ole märgitud teisiti, on käesoleva dokumendi taaskasutamine lubatud Creative Commons Attribution 4.0 Internationali (CC BY 4.0) litsentsi alusel (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui on viidatud allikale ja märgitud kõik muudatused.

Selliste elementide kasutamiseks või paljundamiseks, mis ei kuulu Euroopa Liidule, võib olla vaja taotleda luba otse õiguste omajalt.

Elus võib tulla ette olukordi, mil vajame tuge sotsiaalkindlustushüvitiste näol. Kui elate oma sünniriigis ja vastate asjaomastele nõuetele, on teil õigus hüvitisi saada. Samuti on teil õigus hüvitisi saada, kui olete ühe ELi riigi elanik ja kolite mõnda teise ELi riiki. Allpool saate teada, kas ja millistele hüvitistele teil on õigus ning kuidas hüvitist taotleda.

Peretoetused

PERETOETUSED.....	6
Perehüvitised	7
Vanemahüvitis	12
TERVIS	15
Tööandja kindlustatud inimeste ravikindlustus	16
TÖÖVÕIMETUS.....	18
Tööõnnetused ja töövõimetust tekitavad tervisekahjustused	19
Puuetega inimestele mõeldud hüvitised	21
Töövõimetoetus	23
PENSIONID	25
Toitjakaotuspension.....	26
Vanaduspension	28
SOTSIAALABI.....	31
Pension Eestist väljaspool elavale pensionisaajale.....	32
Riiklikud pensionid.....	33
TÖÖTUS	36
Töötuskindlustushüvitis	37
ARVESSE VÕIB MINNA VARASEM KINDLUSTUSSTAAŽ VÄLISMAAL.....	39
Välisriiki kolimine	40
Elatusmiinimum	43
ALALISE ELANIKU MÕISTE.....	46
Peamine elukoht	47

Peretoetused

Perehüvitised

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **perehüvitistest** Eestis.

Lapsetoetusele on õigus Eesti alalisel elanikul ja Eestis tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel elaval välismaalasel.

Eesti elanikul, kelle elukoht on mitmes riigis, on õigus hüvitisele, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses või kui ta elab Eestis püsivalt välismaalaste seaduse või Euroopa Liidu kodaniku seaduse tähenduses, viibides Eestis vähemalt 183 päeva aastas.

Kui terve pere lahkub Eestist, peab ta sellest teavitama Sotsiaalkindlustusametit ja perele lõpetatakse lapsetoetuse maksmine Eestist ning toetuste maksmise võtab üle uus elukohariik vastavalt oma õigusaktidele. Toetuste saamiseks uues elukohariigis tuleb pöörduda sealse pädeva asutuse poole.

Täpsemalt saate lugeda siit: <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/rahvusvaheline-pere#Pereh%C3%BCvitiste%20maksmise%20reeglid%20Euroopa%20Liidus>

Selles peatükis käsitleme järgmisi teemasid:

- **lapsetoetus;**
- **sünnitoetus;**
- **lapsendamistoetus;**
- **lapsehooldustasu;**
- **üksikvanema lapse toetus;**
- **eestkostetava lapse toetus;**
- **lasterikka pere toetus;**
- **kolmikute või enamaarvuliste mitmike toetus**
- **vanemapension;**
- **riigipoolne sotsiaalmaksu maksmine lapsi kasvatavate isikute eest.**

Millal saan taotleda?

Lapsetoetust makstakse lapse sündimisest kuni lapse 19-aastaseks saamiseni. Kui laps saab jooksva õppeaastal 19-aastaseks, siis makstakse toetust õppeaasta lõpuni.

Teil on õigus ka **üksikvanema lapse toetusele**, kui lapse sünniaktis või rahvastikuregistrisse kantud andmetes puudub kanne isa kohta või kui vanem on tunnistatud tagaotsitavaks.

Kui lapsetoetuse õigust omav laps on jäänud vanemliku hoolitsuseta ning tema üle on seatud eestkoste, on tal õigus **eestkostetava lapse toetusele**.

Riik maksab peretoetusi kõigile lastele sünnist kuni 19. eluaastani.

Lisaks vanemahüvitisele ja peretoetustele toetab riik ühte lapsevanemat lapse sünnist kuni 3-aastaseks saamiseni vanemapensioni ehk täiendavate sissemaksetega pensioni II sambasse.

Sotsiaalkindlustusameti kaudu makstavad toetused (sünnitoetus, lapsendamistoetus, lapsetoetus, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetus, eestkostetava lapse toetus, lasterikka pere toetus).

Elatisabi on riigi poolt makstav toetus lapsele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust.

Millistele tingimustele pean vastama?

Lapsetoetust makstakse ühele vanemale kord kuus.

Kindlasti tuleks Sotsiaalkindlustusametit teavitada kui:

- lapse kasvatamise eest saadakse peretoetusi mõnes teises riigis;
- eestkoste lõpeb;
- üksikvanema lapse toetust saava lapse isadus tuvastatakse;
- üksikvanema lapse toetust saav laps lapsendatakse;
- laps viibib kinnipeetava, arestiaalse või vahistatuna kinnipidamisasutuses;
- kui toetust saava isiku elus toimuvad muutused, mis võivad mõjutada toetuse saamist.

Sünnitoetus on ühekordne toetus lapse sünni puhul.

Lapsendamistoetus on ühekordne toetus, mida makstakse lapsendajale, kellest lapsendatav laps ei põlvne ja kes ei ole selle lapse vöörasvanem, kui varem ei ole sellele perele sama lapse kohta sünnitoetust makstud.

Last hooldavale lapsevanemale makstakse algul [vanemahüvitist](#) ja pärast vanemahüvitise perioodi lõppu lapsehooldustasu. See on igakuine toetus ühele kuni kolmeaastast last kasvatavale vanemale või vanema asemel lapsehoolduspuhkust kasutavale isikule ning ühele vanemale iga kolme- kuni kaheksa-aastase peres kasvava lapse kohta. Pärast 1. septembrist 2019 sündinud laste eest toetust ei maksta.

Üksikvanema lapse toetus on igakuine toetus, mida makstakse juhul, kui lapse sünniaktis või rahvastikuregistrisse kantud andmetes puudub kanne isa kohta või kui vanem on tunnistatud tagaotsitavaks.

Lasterikka pere toetus on igakuiselt makstav riiklik peretoetus, mida makstakse vanemale, eestkostjale või hooldajale, kes kasvatab vähemalt kolme lapsetoetust saavat last.

Sotsiaalkindlustusameti kaudu makstakse **sotsiaalmaksu** ühe Eestis elava ning alla 3-aastast Eestis elavat last kasvatava vanema, eestkostja või hooldaja eest, kellega on sõlmitud kirjalik perekonnas hooldamise leping, või isiku eest, kes kasutab vanema asemel lapsehoolduspuhkust ning kes kasvatab Eestis alla 3-aastast last; ühe Eestis elava mittetöötava vanema eest, kes kasvatab kolme või enam alla 19-aastast Eestis elavat last, kellest vähemalt üks on alla 8-aastane; kindlustatud isiku ülalpeetava abikaasa eest, kes kasvatab vähemalt ühte alla 8-aastast last või 8-aastast last kuni esimese klassi lõpetamiseni või vähemalt kolme alla 16-aastast last ning kelle eest riik ei maksa sotsiaalmaksu eelmistes punktides nimetatud alusel; ühe Eestis elava vanema, eestkostja või hooldaja eest, kellega on sõlmitud perekonnas hooldamise leping ja kes kasvatab Eestis seitset või enam alla 19-aastast Eestis elavat last.

Vanemapension: 1. jaanuaril 2013 ja hiljem sündinud lapse kasvatamise eest saab kohustusliku kogumispensioniga liitunud lapsevanem taotlema täiendavate sissemaksete tegemist II pensionisambasse. Õigus sissemaksetele tekib ainult **ühele** lapsevanematest alates lapse sünnist ning kestab kuni lapse **3-aastaseks saamiseni**.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Lapsetoetus (makstakse lapse 19-aastaseks saamiseni ning 19-aastaseks saamisel õppeaasta lõpuni):	
esimesele ja teisele lapsele: 80 EUR	
alates kolmandast lapsest: 100 EUR	
Lapse sünnitoetus (ühekordne)	Toetuse suurus eurodes
Iga lapse kohta, kui sünnib üks laps või kaksikud	320
Iga lapse kohta, kui sünnivad kolmikud või suurem arv mitmikuid	1000

Lapsehooldustasu

38,36 eurot kuus iga kuni kolmeaastase lapse kohta, kui vanem kasvatab kuni kolmeaastast last.

19,18 eurot kuus iga kuni kaheksa-aastase lapse kohta, kui vanem kasvatab lisaks kuni kolmeaastasele lapsele ka kolme- kuni kaheksa-aastast last.

19,18 eurot kuus iga kolme- kuni kaheksa-aastase lapse kohta, kui vanem kasvatab kolme või rohkema lapsega peres kolme või enamat lapsetoetust saavat last.

Lapsehooldustasu ei maksta enam alates 1. septembrist 2019 sündinud laste eest. Enne seda kuupäeva sündinud laste eest makstakse toetust kuni toetuse õiguse lõppemiseni või hiljemalt 31. augustini 2024. Toetuse liik	Toetuse suurus eurodes
Üksikvanema lapse toetus kuus (makstakse, kui lapse sünniaktis puudub kanne isa kohta või see on tehtud ema ütluste alusel või kui teine vanem on tunnistanud tagaotsitavaks)	80
Eestkostetava lapse toetus kuus	240
Lasterikka pere toetus kuus (makstakse perele, kus kasvab 3 või enam lapsetoetusele õigust omavat last, ühele vanemale kord kuus)	650-850
Kolmikute või enamaarvuliste mitmikute toetus (makstakse automaatselt kuni laste 18-kuuseks saamiseni)	1000
Lapsendamistoetus (ühekordne)	320

Vanemapension

Riik maksab ühele vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või peres hooldajale II sambasse 4% riiklikult keskmiselt töötasult iga lapse kohta. Kui sama lapse suhtes on õigus taotleda sissemaksete tegemist mitmel inimesel, lepivad nad kokku, kes sissemaksete õigust kasutab.

Taotluse vormi saab [sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest](#) või [sotsiaalkindlustusameti kodulehelt](#). Taotluse võite saata e-postiga digiallkirjastatult (info@sotsiaalkindlustusamet.ee), saata postiga (piirkondlikku klienditeenindusse) või viia Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse (saab täita ka kohapeal).

Taotlemiseks esitage toetuse õiguse tekkimisest alates 6 kuu jooksul vajalikud dokumendid. Kui taotlete toetust hiljem, määratakse igakuine toetus tagantjärele, aga mitte rohkem kui taotluse esitamisele eelnenud 6 kuu eest.

Terminite selgitus

Eestkoste seatakse lapse hooldamiseks ja kasvatamiseks ning eestkostjale kuulub nii lapse isikuhoidus- kui varahooldusõigus.

Eestkoste seab kohus lapse üle, kelle vanemad on surnud, teadmata kadunud või piiratud teovõimega või kelle vanemate hooldusõigust on piiratud/peatatud või kes on muudel põhjustel jäänud ilma vanemlikust hoolitsusest.

<https://www.sm.ee/et/asendus-ja-jarelhooldus>.

Hooldamine perekonnas on isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu ning kelle suhtes ei ole hooldajal perekonnaseadusest tulenevat ülalpidamiskohustust. Perekonnas hooldamine toimub valla- või linnavalitsuse ja hooldamisele võtja vahel sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

Hooldamise leping sõlmitakse üldjuhul siis, kui last ei ole võimalik lapsendada või talle eestkostjat määrata.

<https://www.sm.ee/et/asendus-ja-jarelhooldus>.

Millised dokumendid tuleb esitada?

Lapsetoetuste taotlemiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse ja esitada:

- Vormikohane avaldus;
- Taotleja pass või isikutunnistus (ID-kaart);
- Dokument vanema tagaotsitavaks kuulutamise kohta (üksikvanema lapse toetuse taotlemisel);
- Eestkostjaks määramise määrus või perekonnas hooldamise leping (eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetuse taotlemisel);
- Toetuste taotlemisel esitatakse originaaldokumendid.

Peretoetuste taotlemise avalduse saab esitada ka elektrooniliselt riigiportaali kaudu:

https://www.eesti.ee/est/teenused/kodanik/perekond_1/vanemahuvitise_peretoetuste_ja_kogumispension_i_sissemaksete_taotlemine.

Ning peretoetuste taotlemiseks:

- vormikohane avaldus ja taotleja pass või isikutunnistus (ID-kaart);
- tööandja tõend, millele on märgitud lapsehoolduspuhkuse kestus ja lapse nimi (lapsehooldustasu taotlemisel, kui üks vanematest on lapsehoolduspuhkusel või lapsehoolduspuhkust kasutab vanema asemel mõni teine isik);
- lapsendamise määrus (lapsendamistoetuse taotlemisel);
- dokument vanema tagaotsitavaks kuulutamise kohta (üksikvanema lapse toetuse taotlemisel);
- eestkostjaks määramise määrus või perekonnas hooldamise leping (eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetuse taotlemisel);
- hoolekandeametuse või erivajadustega laste kooli tõend (elluastumistoetuse taotlemisel).

Toetuste taotlemisel esitatakse originaaldokumendid.

Peretoetuste taotlemise avalduse saab esitada ka elektrooniliselt riigiportaali kaudu

https://www.eesti.ee/eng/topics/citizen/perekond/riigi_rahaline_abi_lastega_peredele/per_e_ja_lastetoetused.

Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest (klienditeeninduse aadressid ja vastuvõtuajad leiate koduleheküljelt).

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/iseteenindus/blanketid#Pereh%C3%BCvitiste%20blanketid>;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>.

Tundke oma õigusi

- Euroopa Liidu perehüvitiste maksmise eeskirjad, kui üks või mõlemad vanemad elavad välisriigis

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/rahvusvaheline-pere#Pereh%C3%BCvitiste%20maksmise%20reeglid%20Euroopa%20Liidus>

- Perehüvitiste maksmine puuetega lapsi kasvatavatele peredele

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/kui-pere-elab-voi-tootab-euroopa-liidus#Puudega%20lapse%20toetus>

- Pangaülekannete tähtajad

<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pensionide-toetuste-ja-huvitiste-pangaulekannete-tahtajad>

- Vanemahüvitis

<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/perehuvitiste-liigid#Vanemah%C3%BCvitis>

- Riigipoolse sotsiaalmaksu maksmine lapsi kasvatavate isikute eest

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-pered/kogumispensioni-taiendavad-sissemaksed-ja-ravikindlustus#Riigipoolne%20sotsiaalmaksu%20maksmine>

- Perehüvitiste maksmise eeskirjad, kui üks või mõlemad vanemad elavad välisriigis

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/lapsed-ja-pere/kui-pere-elab-voi-tootab-euroopa-liidus#Muu%20maailm>

- Perehüvitiste määramine töötutele, lapsehoolduspuhkusel viibijatele

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/sotsiaalkindlustus-euroopa-liidus>

- Elatisabi

https://www.eesti.ee/est/teenused/kodanik/perekond_1/elatisabi_taotlemine

- Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>)

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>)

Elektroniliselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Vanemahüvitis

Peatükk räägib sellest, mida peab teadma **vanemahüvitise** taotlemisest Eestis.

Vanemahüvitise suuruse arvutamine, kui hüvitise taotleja on hüvitisele õiguse tekkimisele eelneval kalendriaastal töötanud Euroopa Liidu riigis, Norras, Liechtensteinis, Islandil või Šveitsis, toimub vastavalt Euroopa Liidu määrusele 883/04.

Määruse kohaselt arvestatakse eelnimetatud riikides töötatud aega samaväärselt, nagu inimene oleks töötanud Eestis, st eelmisel kalendriaastal Eestis makstud sotsiaalmaks loetakse makstuks ka teistes riikides töötamise ajal. Teises riigis realselt teenitud tulu hüvitise suuruse arvutamisel arvesse ei võeta.

Kui lapsevanem töötas eelmisel kalendriaastal teises ELi riigis ning Eestis tal tulu puudus, määratakse vanemahüvitis alampalga suuruses.

Erandina rakendatakse soodsamat kohtlemist emale, kes eelmisel kalendriaastal töötas ainult teises ELi riigis, kuid vanemahüvitisele õiguse tekkimise aastal töötas Eestis ning jäi Eestis rasedus- ja sünnituspuhkusele. Sel juhul loetakse teises riigis saadud töötasuks sama aasta keskmine tulu Eestis.

Millal saan taotleda?

Kui otsustate lapsi saada, võib teil olla õigus:

- rasedus- ja sünnituspuhkusele;
- sünnitoetusele;
- lapsehoolduspuhkusele;
- vanemahüvitisele.

Õigus saada vanemahüvitist on last kasvataval vanemal, lapsendajal, võõrasvanemal, eestkostjal või hooldajal, kes on Eesti alaline elanik või Eestis tähtajalise elamisloa alusel elav välismaalane.

Juhul, kui eespool nimetatud isikul on elukoht mitmes riigis, omab ta õigust vanemahüvitisele, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses või kui ta elab Eestis püsivalt välismaalaste seaduse või Euroopa Liidu kodaniku seaduse tähenduses. Nimetatud seaduste kohaselt on tingimuseks Eestis viibimine vähemalt 183 päeva aastas.

Lapse isal on õigus vanemahüvitisele, kui laps on saanud 30 päeva vanuseks. Kui üks vanematest on lapsehoolduspuhkusel, makstakse hüvitist sellele vanemale. Ühes peres saab korruga lapsehoolduspuhkusel olla üks vanem. Samuti on vanematel õigus ühiselt kasutada jagatud vanemahüvitist kuni 60 kalendripäeva.

Õigus lapsehoolduspuhkusele on lapse emal või isal või lapse tegelikul hooldajal kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Lapsehoolduspuhkust võib kasutada kas ühes osas või vahepeal tööle minna ja seejärel uuesti lapsehoolduspuhkusele jääda enne lapse kolmeaastaseks saamist.

Millistele tingimustele pean vastama?

Vanemad võivad valida, kumb neist vanemahüvitist saab, kuid isal on õigus hüvitisele alles siis, kui laps on saanud 30 päeva vanuseks. Vanemahüvitise saaja vahetamise korral peab vanem, kes soovib hüvitist saada, esitama taotluse ja hetkel hüvitist saav vanem peab andma oma nõusoleku.

Mõlemad taotlused saab esitada riigiportaalis eesti.ee:

https://www.eesti.ee/est/teenused/kodanik/perekond_1/vanemahuvitise_peretoetuste_ja_kogumispensioni_sissemaksete_taotlemine.

Vanemahüvitis arvutatakse iga taotleja jaoks sama perioodi põhjal tema eelnevate sissetulekute alusel.

Perehüvitisi ja ka vanemahüvitist makstakse samale hüvitise saajale. Kui hüvitise saajat vahetatakse ja hüvitist hakkab saama teine vanem, alustatakse väljamakse tegemist uuele hüvitise saajale alates järgmisest kuust pärast taotluse esitamist.

Vanemahüvitise saamise ajal tohib vanem töötada või saada töötasu. Kui teie ühes kuus saadud tulu on suurem kui **pool vanemahüvitise maksimaalsest suurusest (2023. a 4291,29 eurot)**, vähendatakse teie vanemahüvitist. Tulu hulka loetakse kõik tööandja poolt ühel kuul väljamakstud summad, sh preemia, puhkusetasu, tööandja poolt makstud toetus jms.

Kui teate, et hakkate saama suuremat brutotulu kui 4291,29 eurot, teatage e-posti teel (info@sotsiaalkindlustusamet.ee) oma brutotöötasu suurus. Sellisel juhul vähendab Sotsiaalkindlustusamet teie vanemahüvitist vastavalt valemile: vanemahüvitis - [(brutotulu - 4291,29 eurot) : 2] = vähendatud vanemahüvitis.

Kui vähendatud vanemahüvitis on väiksem kui hüvitise minimaalne määr, makstakse teile minimaalset hüvitist, mis 2022. aastal on 654 eurot.

Kui järgmine laps sünnib 3 aasta jooksul ning arvutatud vanemahüvitis järgmise lapse kohta on väiksem kui eelmise lapse kohta, määratakse hüvitis varasemate tulude alusel.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Töötaval emal on õigus saada **sünnitushüvitist** kuni 100 järjestikust kalendripäeva: kuni 70 kalendripäeva enne lapse oodatavat sünnikuupäeva ja 30 päeva pärast sündi. Sotsiaalkindlustusamet maksab hüvitist 100% ulatuses töötasust.

Mitteaktiivne (mittetöötav) ema saab ema vanemahüvitist 30 järjestikuse kalendripäeva eest alates lapse sünnist.

Vanemahüvitis arvutatakse raseduse algusele eelnenud kalendriaasta jooksul sotsiaalmaksuga maksustatud tulude järgi (9 kuud).

Tuluna arvestatakse töist Eestis sotsiaalmaksuga maksustatud tulu. Kui sotsiaalmaksu on inimese eest maksnud riik, siis seda ei arvestata tõise tuluna. Samuti ei arvestata välisriikides teenitud tulu, millelt pole Eestis sotsiaalmaksu makstud.

Aastatulu jagatakse 12 kuuga, kuid 12 kuust lahutatakse eelnevalt päevad, mil vanem oli haiguslehel, hoolduslehel või rasedus- ja sünnituspuhkusel. Jagatis ongi vanemahüvitise suurus.

Kui vanem ei töötanud hüvitisele õiguse tekkimisele eelnenud aastal, siis makstakse vanemahüvitist hüvitise määras, mis 2023. aastal on 654 eurot.

Kui vanem nimetatud aastal töötas, kuid tema keskmine sissetulek jäi alla töötasu alammäära, makstakse vanemahüvitist töötasu alammäära suuruses. 2023. aastal on töötasu alammäär 725 eurot.

Vanemahüvitise ülempiiriks on üle-eelmise aasta kolmekordne keskmine palk. 2023. aastal on vanemahüvitise ülempiiriks 4291,29 eurot.

Aasta vahetudes juba määratud vanemahüvitise suurus ei muutu. Erandina, kui vanemahüvitise suuruseks on töötasu alammäär ning 1. jaanuarist Vabariigi Valitsuse kehtestatud töötasu alammäär tõuseb, jätkatakse vanemahüvitise maksmist uue töötasu alammäära suuruses.

Vanemahüvitise maksmise ajal ei maksta vanemale lapsehooldustasu ühegi lapse kohta peres. Lapsetoetust ja teisi peretoetusi makstakse koos vanemahüvitisega.

Vanemahüvitise taotlemiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusametisse, kuhu esitatakse avaldus. Kaasa tuleb võtta pass või ID-kaart.

Vanemahüvitist saab taotleda elektrooniliselt kodanikuportaali kaudu.

Uus sünnituspuhkus lapsehoolduspuhkuse ajal

Lapsehoolduspuhkusel viibiv naine, kes soovib võtta uut sünnituspuhkust ning saada selle eest sünnitushüvitist, peab lapsehoolduspuhkuse katkestama. Selleks tuleb esitada tööandjale avaldus lapsehoolduspuhkuse katkestamiseks vähemalt 14-päevase etteteatamisega (kui poolte vahel pole kokku lepitud teisiti).

Märkides avaldusele lapsehoolduspuhkuse lõpetamise kuupäevaks sünnituspuhkuse alguskuupäevale eelneva päeva, ei pea naine vahepeal tööle minema. Avaldus tuleb tööandjale esitada enne sünnituspuhkuse algust piisava ajavaruga (vähemalt 15-30 päeva varem), et tööandja ja haigekassa jõuaksid kindlustuse õigeaegselt vormistada.

Millised dokumendid tuleb esitada?

Vanemahüvitise saamiseks tuleb hüvitise taotlejal esitada Sotsiaalkindlustusametile avaldus ja isikut tõendav dokument.

Kui hüvitise taotleja on lapsehoolduspuhkusel, tuleb täiendavalt esitada tööandja tõend, millele on märgitud lapsehoolduspuhkuse kestvus ja lapse nimi.

Avalduse võib esitada isiklikult Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse või saata posti teel. Samuti saab avalduse esitada elektrooniliselt riigiportaali kaudu.

Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest (klienditeeninduse aadressid ja vastuvõtuajad leiate koduleheküljelt).

<http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/iseteenindus/blanketid#Pereh%C3%BCvitiste%20blanketid>.

Tundke oma õigusi

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 (Eestist helistades) või +372 612 1360 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>).

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>).

Elektrooniliselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Tervis

Tööandja kindlustatud inimeste ravikindlustus

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **tööandja tagatud ravikindlustuse** kohta Eestis. Peatükis käsitletakse õigusi, taotlemisel nõutavaid dokumente ning muud olulist.

Millal saan taotleda?

Õigus ravikindlustusele tekib töötamise korral. Töötaja ei pea ravikindlustuse saamiseks ise andmeid esitama. Seadusest tulenevalt peavad kõik tööd võimaldavad füüsilised ja juriidilised isikud oma töötajate andmed (töösuhte alustamised, peatamised ja lõpetamised) registreerima Maksu- ja Tolliameti töötamise registrisse.

Millised tingimused peavad olema täidetud?

Ravikindlustuse seadus annab kindlustuskaitse:

- üle ühekuulise tähtajaga või tähtajatu töölepingu alusel töötavatele töötajatele;
- ametnikele;
- üle ühekuulise tähtajaga või tähtajatu võlaõigusliku lepingu alusel töö- või teenustasusid saavatele inimestele, kes pole füüsilisest isikust ettevõtjad ning kelle eest on kohustatud maksma iga kuu sotsiaalmaksu lepingu teine pool sotsiaalmaksuseaduse § 9 lõike 1 punkti 2 alusel vähemalt eelarveaastaks riigieelarvega kehtestatud kuumääralt arvatuna;
- juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige tulumaksuseaduse § 9 tähenduses, kelle eest on kohustatud maksma iga kuu sotsiaalmaksu juriidiline isik sotsiaalmaksuseaduse § 9 lõike 1 punkti 2 alusel vähemalt eelarveaastaks riigieelarvega kehtestatud kuumääralt arvatuna.

Tööd võimaldav isik registreerib töötamise alustamise hiljemalt tööd tegeva isiku tööle asumise hetkeks.

Kindlustuskaitse algab töötamise registrisse kantud töötamise alustamise kuupäevast arvestatava neljateistkümnepäevase ooteaja möödumisel. Kui töötamise alustamise kuupäev jääb kehtiva kindlustuskaitse ajavahemikku, jätkub kindlustuskaitse uuel alusel ilma katkemiseta.

Kindlustuskaitse lõppeb, kui töösuhte lõppemisest on möödunud kaks kuud.

Kindlustuskaitse ei peatu poolte kokkuleppel antava tasustamata puhkuse korral, kui isiku eest makstakse sotsiaalmaksu vastavalt sotsiaalmaksuseadusele.

Töötamise peatumine ja lõpetamine tuleb registreerida töötamise registris kümne päeva jooksul töötamise peatumise või lõpetamise päevast arvates.

Millele on mul õigus ja kuidas saan taotleda?

Töötaval kindlustatud inimesel on õigus ravikindlustushüvitisele, milleks on kvaliteetne ja õigeaegne tervishoiuteenus, vajalik ravim ja meditsiiniseade, mida kindlustatud isikule võimaldavad ravikindlustuse seaduses sätestatud tingimustel tervisekassa ja temaga vastava lepingu sõlminud isikud (mitterahaline hüvitis), ning rahasumma, mida tervisekassa on kohustatud ravikindlustuse seaduses sätestatud tingimustel maksma kindlustatud isikule tema tervishoiuks tehtud kulutuste eest ja ajutise töövõimetuse korral (rahaline hüvitis).

Mitterahaline ravikindlustushüvitis on tervisekassa poolt täielikult või osaliselt rahastatav:

- haiguste ennetamiseks või raviks osutatud tervishoiuteenus (tervishoiuteenuse hüvitis);
- ravim või meditsiiniseade (ravimihüvitis ja meditsiiniseadmehüvitis).

Kindlustatud isikul ei ole õigust nõuda mitterahaliste ravikindlustushüvitiste hulka kuuluvate teenuste või ravimite või meditsiiniseadmete saamiseks kulutatud raha või muud vara tagasi tervisekassalt.

Rahaline ravikindlustushüvitis on kindlustatud isikule tervisekassa poolt makstav:

- ajutise töövõimetuse hüvitis;
- täiskasvanute hambaraviteenuse hüvitis;
- täiendav ravimihüvitis;
- piiriülese tervishoiuteenuse hüvitis;
- kunstliku viljastamisega seotud ravimihüvitis.

Hüvitiste ja tasude määrad on üleval Eesti Tervisekassakodulehel.

Rahaline ravikindlustushüvitis makstakse välja haigekassa kulul hüvitise saaja kontole või hüvitise saaja kirjaliku avalduse alusel kolmanda isiku kontole Eestis. Hüvitise saaja kontole välisriigis makstakse rahaline ravikindlustushüvitis välja hüvitise saaja kulul.

Juhul, kui tööandja või lepingu teine pool on jätnud oma töötaja ravikindlustamata ja töötajal oleks olnud õigus saada ravikindlustushüvitist, peab tööandja hüvitama töötajale ravikindlustushüvitise saamata jäämisest tekkinud kahju.

Taotlemiseks nõutavad dokumendid

Kõik tööd pakkuvad füüsilised ja juriidilised isikud peavad oma töötajate töötamise andmed (töösuhte alustamised, peatamised ja lõpetamised) registreerima Maksu- ja Tolliametis. Tööandjalt saadud andmed töötajate kindlustamiseks ning kindlustuse peatamiseks või lõpetamiseks edastatakse haigekassale töötamise registrist <http://www.emta.ee/eng/business-client/registration-business/registration-employment>.

Ravikindlustushüvitiste saamiseks esitatavate dokumentide loetelu ja nende edastamise kohta saab infot viidatud Eesti Tervisekassa kodulehe aadressidelt.

Tundke oma õigusi

- [Tööandja kindlustatud inimeste ravikindlustus](#);
- Korduma kippuvad küsimused ravikindlustuse kohta;
- [Sotsiaalkindlustusamet](#);
- [Eesti Tervisekassa](#).

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=en>.

Kelle poole pöörduda?

Lisainfo saamiseks võib pöörduda **Eesti Tervisekassasse**.

Lisainfo ja kontaktandmed on veebileheküljel <https://www.tervisekassa.ee/en>.

Infotelefon: 16 363

Välisriigist helistades: +372 6696630

Kõnedele vastatakse tööpäevadel kell 8.30-16.30.

Ravikindlustuse kehtivust on võimalik kontrollida [riigiportaalist](#) või haigekassa infotelefonil 16363 (välisriigist helistades +372 6696630).

Töövõimetus

Tööõnnetused ja töövõimetust tekitavad tervisekahjustused

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma õiguste ja võimalike hüvitiste kohta, **mis puudutavad tööülesannete täitmisel tekkinud tervisekahjustusi**.

See hõlmab:

- ajutise töövõimetuse hüvitis;
- töövõimetushüvitis.

Lisaks on töötajal, kes on saanud tööülesannete täitmisel tervisekahjustuse, õigus nõuda tööandjalt tervisekahjustusega tekitatud kahju hüvitamist.

Millal saan taotleda?

Ajutise töövõimetuse hüvitist saab taotleda, kui ajutine töövõimetuse on põhjustatud tööõnnetusest või kutsehaigusest.

Töövõimetoetust saab taotleda, kui töövõimetuse on põhjustatud tööõnnetusest või kutsehaigusest. Kehtivad samad põhimõtted, nagu kirjeldatakse jaotises "Töövõimetoetus".

Tööandjalt saab hüvitist taotleda, kui töötajale on tekkinud tööülesannete täitmisest tulenev vigastus või püsiv kahju (ka surm), mille eest vastutus lasub tööandjal.

Tööandja peab kahju hüvitama üksnes juhul, kui asjaolu, millel tema vastutus põhineb, on kahju tekkimisega sellises seoses, et tekkinud kahju on selle asjaolu tagajärg (põhjuslik seos).

Mis tingimused peavad olema täidetud?

Ajutise töövõimetuse hüvitise kohta vt jaotist „Tööandja kindlustatud inimeste ravikindlustus“ ja [tervisekassa kodulehte](#).

Töövõimetoetuse kohta lugege jaotist "Töövõimetoetus".

Kahjuhüvitist makstakse töötajale, kes on saanud tööst põhjustatud tervisekahjustuse, võlaõigusseaduses sätestatud ulatuses.

Seadus sätestab, et isiku tervise kahjustamisest või talle kehavigastuse tekitamisest tekkinud kahju hüvitamise kohustuse olemasolu korral tuleb kahjustatud isikule hüvitada kahjustamisest tekkinud kulud, sealhulgas vajaduste suurenemisest tekkinud kulud, ning täielikust või osalisest töövõimetusest tekkinud kahju, sealhulgas sissetulekute vähenemisest ja edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju. Kuivõrd tegemist on tsiviilõigusliku õigussuhtega, saavad pooled ise omavahel hüvitise suuruses kokku leppida.

Töövigastuse kindlakstegemiseks pöördub inimene perearsti või eriarsti poole. Kutsehaiguse kahtluse korral suunab perearst või eriarst inimese töötervishoiuarsti juurde. Kutsehaiguste diagnoosi väljapanekuks peab töötervishoiuarst tutvuma töötingimustega, milles töötaja viibib või on eelnevalt viibinud. Selleks vaatab kutsehaigestumise uurija üle töökoha, tutvub riskianalüüsi, töötaja eelnevate tervisekontrollide ja muu vajaliku teabega. Kutsehaiguse tuvastamise korral saadab töötervishoiuarst dokumendid perearstile või eriarstile ning teavitab tööandjat ja tööinspektsiooni. Tööandja peab kõiki tööõnnetusi ja kutsehaigusi uurima ning neist tööinspektsiooni teavitama.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Ajutise töövõimetuse korral saab töötaja tervisekassalt hüvitist alates haiguslehe teisest päevast. Hüvitise suurus on 100% töötasust. Töötasu arvutatakse tööandja poolt töötaja eest haiguslehele/tööõnnetusele eelnenud kalendriaastal makstud sotsiaalmaksu alusel. Lisateavet vt [tervisekassa veebilehelt](#).

Püsiva töövõimetuse korral, kus kaotatakse 40 kuni 100% töövõimest, saab töötaja töövõimetoetust. Lisateavet vt jaotisest <https://www.tootukassa.ee/eng/content/subsidies-and-benefits/working-ability-allowance>.

Lisaks peab tööandja hüvitama töötajale kulud, mis tulenevad tervisekahjustusest või vigastusest, sh suurenenud vajadustest ja sissetulekute vähenemisest ning edasiste majanduslike võimaluste halvenemisest tekkinud kahju.

Taotlemiseks nõutavad dokumendid

Töövõimetoetuse taotlemiseks tuleb pöörduda Tootukassasse ühel alljärgnevatest viisidest:

- iseteenindusportaal internetis www.tootukassa.ee;
- kohalikus osakonnas isiklikult;
- saates digiallkirjastatud taotluse e-posti teel aadressile tvto.taotlused@tootukassa.ee või;
- saates paber kandjal allkirjastatud taotluse posti teel aadressile Lasnamäe 2, Tallinn 11412.

Kui töövigastuse põhjustanud tööandja on õigusjärglaseta likvideeritud, on teil õigus saada hüvitist Sotsiaalkindlustusametist.

Sotsiaalkindlustusametile esitatakse:

- avaldus;
- isikut tõendav dokument;
- töövõimetuse ekspertiisi otsus;
- töötervishoiuarsti teatis;
- õiend tervisekahjustuse põhjustanud tööandja äriregistrist kustutamise kohta;
- andmed töövõimetuse tekkimisele eelnenud kuusissetulekute kohta.

Tundke oma õigusi

- [Töövõimetoetus](#);
- Sotsiaalkindlustusamet [Eesti Tervisekassa](#);
- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=en>.

Kelle poole pöörduda?

Lisainfo saamiseks võib pöörduda **Eesti Tervisekassasse**.

<https://www.tervisekassa.ee/en>.

Infotelefon: 16 363

Välisriigist helistades: +372 6696630 - tööpäevadel 8:30-16:30.

Eesti Tootukassa

<https://www.tootukassa.ee/eng/content/about-tootukassa/contact-us>

Üldiste küsimuste korral või juhul kui te ei leia õiget kontaktisikut, helistage abiliinile 15501.

Välismaalt helistades valige number +372 669 6513 või kasutage Skype'i: tootukassa; e-post: info@tootukassa.ee.

Sotsiaalkindlustusamet

Info telefonil 16106 (Eestist helistades) või +372 612 1360 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Elektroniiselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Puuetega inimestele mõeldud hüvitised

Peatükk räägib sellest, millised on puuetega inimestele mõeldud hüvitised ja toetused Eesti Vabariigis. Puuetega inimestele mõeldud toetused on järgmised:

- **puudega lapse toetus;**
- **puudega tööealise inimese toetus;**
- **puudega vanaduspensioniealise inimese toetus;**
- **puudega vanema toetus;**
- **õppetoetus;**
- **täienduskoolitustoetus.**

Kõigi toetuste kohta leiab täpsemat teavet Eesti Sotsiaalkindlustusameti koduleheküljelt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en>

Millal saan taotleda?

Riik maksab puudega inimestele sotsiaaltoetusi, kui puudega inimesel on oma puude tõttu lisakulutusi, näiteks on vaja abivahendeid, hooldust, rehabilitatsiooni või on lisakulutused seotud transpordi, töötamise või õppimisega.

Toetusi määratakse ja makstakse Eesti alalisele elanikule või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel Eestis elavale isikule lisakulutusi põhjustava keskmise, raske või sügava puude korral.

Taotlemiseks on vaja läbida ekspertiis, kus määratakse puue ja selle raskusaste. Iseseisvalt saab taotlusi esitada alates 16. eluaastast.

Millised tingimused peavad olema täidetud?

Puudega lapse toetust makstakse igakuiselt kuni 16-aastasele puudega lapsele puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud tegevusteks:

- keskmise puudega lapsele 540% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 138,08 eurot);
- raske puudega lapsele 630% sotsiaaltoetuste määrast ja sügava puudega lapsele 945% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal vastavalt 161,09 eurot ja 241,64 eurot).

Toetust makstakse tööealistele puudega isikutele igakuiselt vastavalt puude tõttu tekkivatele lisakuludele, kuid mitte vähem kui 65% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 16,62 eurot) ja mitte rohkem, kui 210% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 53,70 eurot) kuus.

Puudega vanaduspensioniealise inimese toetust makstakse igakuiselt keskmise, raske või sügava puudega vanaduspensioniealisele inimesele puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaani olemasolu korral selles ettenähtud tegevusteks:

- keskmise puudega isikule 50% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 12,79 eurot);
- raske puudega isikule 105% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 26,85 eurot);
- sügava puudega isikule 160% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 40,91 eurot).

Puudega vanema toetust makstakse igakuiselt kuni 16-aastast last ja põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppeasutuses õppivat kuni 19-aastast last:

- kasvatavale puudega üksikvanemale;
- kasvatavale ühele puudega vanemale;
- üksi kasvatavale puudega võõrasvanemale;
- üksi kasvatavale puudega eestkostjale;
- üksi kasvatavale puudega isikule, kui temaga on sõlmitud sotsiaalhoolekande seaduse alusel kirjalik perekonnas hooldamise leping.

Puudega vanema toetuse suurus on 75% sotsiaaltoetuste määrast (2023. aastal 19,18 eurot).

Õppetootust makstakse igakuiselt mittetöötavale puudega õppurile, kes õpib gümnaasiumi 10.-12. klassis, kutseõppeasutuses või kõrgkoolis ja kellel on puudest tingituna õppetööga seotud lisakulutusi. Õppetootust ei maksta juuli- ja augustikuu eest.

Õppetootuse suurus on 25-100% sotsiaaltoetuste määrast vastavalt tegelikele lisakulutustele (2023. aastal 6,39-25,57 eurot).

Täienduskoolitustoetust makstakse töötavale puudega isikule tööalaseks ja tasemekoolituseks.

Täienduskoolitustoetust makstakse tegelike koolituskulude osaliseks hüvitamiseks kuni 24-kordses sotsiaaltoetuste määras kolme kalendriaasta jooksul toetuse esmakordsest määramisest arvates (2022. aastal kuni 613,68 eurot).

Millele on mul õigus ja kuidas saan taotleda?

Puude korral on õigus igakuisele toetusele.

Taotlemiseks tuleb pöörduda Eesti Sotsiaalkindlustusameti poole.

Terminite selgitus

Puue on inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koostoimes erinevate suhtumuslike ja keskkondlike takistustega tõkestab ühiskonnaelus osalemist teistega võrdsetel alustel.

Millised dokumendid tuleb esitada?

Toetuse liike on mitmeid, kuid alati tuleb toetuse taotlemisel esitada:

- toetuse taotlus;
- taotleja pass või ID-kaart.

Eri liiki taotluste puhul tuleb lisada erinevaid dokumente, mille kohta on rohkem informatsiooni siin:

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/puude-tuvastamine>.

Tundke oma õigusi

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/puudega-inimesele>;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en/disability-and-welfare-services/social-rehabilitation>;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/puue-ja-hoolekanne/erihooletusteenused>;
- Sotsiaalkindlustusamet.

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=en>.

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et> Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>).

Elektroniiselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Töövõimetoetus

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **töövõimetoetuse** kohta Eestis. Peatükis käsitletakse õigusi, taotlemisel nõutavaid dokumente ning muud olulist.

Millal saan taotleda?

Kõik taotlejad peavad läbima töötukassas töövõime hindamise.

Vähemalt 16-aastased isikud, kelle töövõime on hinnatud osaliseks, peavad töövõimetoetuse saamiseks täitma vähemalt ühte järgnevalt loetletud tingimust ehk peavad:

- töötama (töötamiseks loetakse muu hulgas ka juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olemist);
- otsima tööd ehk olema registreeritud töötaja ja täitma aktiivsuse nõudeid;
- õppima – omandama põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidust;
- kasvatama vähemalt ühte alla kolmeaastast last;
- hooldama abivajavat raske või sügava puudega pereliiget või puudega isikut;
- saama loomeliidult määratud loometoetust;
- olema paigutatud nõusolekuta hoolekandeametisse saama ööpäevaringset erihooldusteenust;
- olema tahtest olenematul ravil või kandma muud seaduses sätestatud asenduskaristust või mõjutusvahendit;
- viibima aja-, asendus- või reservteenistuses.

Kui isiku töövõime on hinnatud puudevaks, siis ei pea ta töövõimetoetuse saamiseks eelnimetatud aktiivsustingimusi täitma.

Millistele tingimustele pean vastama?

Töövõimetoetuse saamise õigus on:

- Eesti alalisel elanikul;
- tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel;
- Eestis viibiv rahvusvahelise kaitse saaja või varjupaigataotleja, kellel on õigus Eestis töötada välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud tingimustel.

Töövõimetoetuse saamise eeldus on töövõimehinnang. Selle tulemusel otsustab töötukassa, kas isikul on osaline töövõime või puuduv töövõime.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Töövõimetoetuse päevamäär on 16,33 eurot, millest ühe kalendripäeva toetus on:

- osalise töövõime korral 57% kehtivast päevamäärast (9,3081 eurot päevas, ligi 279,24 eurot kuus);
- puuduva töövõime korral 100% kehtivast päevamäärast (16,33 eurot päevas, ligi 489,90 eurot kuus).

Taotlemiseks tuleb vajalikud dokumendid esitada töötukassale.

Millised dokumendid tuleb esitada

Töövõimetoetuse taotlemiseks tuleb pöörduda Töötukassasse ühel alljärgnevatest viisidest:

- iseteenindusportaal internetis www.tootukassa.ee,
- kohalikus osakonnas isiklikult,
- digiallkirjastatud taotluse saatmine aadressile tvto.taotlused@tootukassa.ee või paberkandjal allkirjastatud taotluse saatmine posti teel aadressile Lasnamäe 2, Tallinn 11412.

Tundke oma õigusi

- <https://www.tootukassa.ee/toovoimereform> ;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#T%C3%B6%C3%B6v%C3%B5imetuspension> ;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension-toetused/pensionisaajale/pensionisaamine-valisriigist-ja-maksmine-valisriiki> ;
- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et>.

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

Kelle poole pöörduda?

Eesti Töötukassa

<https://www.tootukassa.ee/>

Üldiste küsimuste korral või juhul kui te ei leia õiget kontaktisikut, helistage abiliinile 15501.

Välismaalt helistades valige number +372 669 6513 või kasutage Skype'i: tootukassa; e-post: info@tootukassa.ee.

Pensionid

Toitjakaotuspension

See peatükk räägib **toitjakaotuspensionist**.

Millal saan taotleda?

Toitjakaotuspensioni saamise õigus on:

- Eesti alalisel elanikul;
- tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel.

Toitjakaotuspensionile on õigus toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Lapse, vanema või lese õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu sellest, kas nad olid toitja ülalpidamisel või mitte. Nimetatud isikutele määratakse toitjakaotuspension riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud tingimustel.

Millised tingimused peavad olema täidetud?

Toitjakaotuspension määratakse, kui toitjal oli Eestis omandatud järgmine nõutav pensionistaaž:

Vanus Nõutav pensionistaaž
16-24 aastat Staažinõuet ei ole
25-26 aastat 1 aasta
27-28 aastat 2 aastat
29-30 aastat 3 aastat
31-32 aastat 4 aastat
33-35 aastat 5 aastat
36-38 aastat 6 aastat
39-41 aastat 7 aastat
42-44 aastat 8 aastat
45-47 aastat 9 aastat
48-50 aastat 10 aastat
51-53 aastat 11 aastat
54-56 aastat 12 aastat
57-59 aastat 13 aastat
60-64 aastat 14 aastat

Kui toitja suri töövigastuse või kutsehaiguse tõttu, määratakse toitjakaotuspension staažinõuet esitamata.

Millele on mul õigus ja kuidas saan taotleda?

Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetakse suurem järgmistest:

- toitja staažiosa ning kindlustusosakute ja solidaarosakute alusel arvutatud vanaduspension;
- vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.

Toitjakaotuspensioni suurus sõltub perekonnaliikmete arvust.

Toitjakaotuspensioni suurus on:

- kolmele ja enamale perekonnaliikmele 100% arvutamise aluseks võetud vanaduspensionist;
- kahele perekonnaliikmele 80% arvutamise aluseks võetud vanaduspensionist;
- ühele perekonnaliikmele 50% arvutamise aluseks võetud vanaduspensionist.

Millised dokumendid tuleb esitada

Toitjakaotuspensioni taotlemiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusametisse ja esitada:

- avaldus;
- pass (välismaalasel koos kehtiva elamisloaga) või isikutunnistus (ID-kaart);
- surmatunnistus;
- toitja vanust tõendav dokument;
- toitja pensioniõiguslikku ja pensionikindlustusstaži tõendavad dokumendid (tööraamat; kutsekooli, kesk-eriõppeasutuse või kõrgkooli diplom; sõjaväepilet ja muud dokumendid);
- lapse sünnitunnistus, kui pereliikmete hulgas on laps;
- 1 foto (3 x 4 cm);
- arvelduskonto number, kui taotleja soovib pensioni kanda oma arvelduskontole.

Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest (klienditeeninduse aadressid ja vastuvõtuajad leiate koduleheküljelt klienditeeninduse jaotisest <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>)

Pensioniavalduse saab esitada:

- Sotsiaalkindlustusameti klienditeeninduses;
- elektrooniliselt (digitaalselt allkirjastatuna);
- posti teel.

Tundke oma õigusi

Toitjakaotuspensionist

- <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en/pension-types-pensions-and-benefits#Survivor%E2%80%99s%20Pension>

Sotsiaalkindlustusamet

<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et> Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht
https://europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/death-grants/index_et.htm

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Vanaduspension

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **vanaduspensioni** taotlemise kohta Eestis. Peatükis käsitletakse õigusi, taotlemisel nõutavaid dokumente ning muud olulist.

Millal saan taotleda?

Vanaduspension on üks riikliku pensioni liikidest.

Vanaduspensioni saamise õigus on:

- Eesti alalisel elanikul;
- tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel.

Õigus vanaduspensionile on isikul, kes on saanud 63 aasta ja 9 kuu vanuseks ning kellel on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži.

Millised tingimused peavad olema täidetud?

7. aprillil 2010 võttis Riigikogu vastu riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse, millega sätestatakse vanaduspensioni üldiseks eaks 65 aastat. Alates 2017. aastast sätestatakse üleminekuage 1954.-1960. aastal sündinud isikutele, kelle pensioniiga kasvab astmeliselt 3 kuud iga järgmise sünniaasta kohta ja jõuab 65 aastani aastaks 2026.

1953.-1960. aastal sündinud isikutel tekib õigus vanaduspensionile alljärgnevalt sätestatud vanuses:

Sünniaasta - Vanus

1953 - 63 a

1954 - 63 a 3 kuud

1955 - 63 a 6 kuud

1956 - 63 a 9 kuud

1957 - 64 a

1958 - 64 a 3 kuud

1959 - 64 a 6 kuud

1960 - 64 a 9 kuud

Alates 2027. aastast põhineb vanaduspensioniga Statistikaameti igal aastal avaldataval 65 aasta vanuste meeste ja naiste keskmisel elada jäänud aastate arvul.

Vanaduspensioniga võib tõusta kõige rohkem kolm kuud aastas.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Vanaduspension koosneb kolmest osast:

- baasosa;
- staažiosa, mille suurus võrdub pensioniõigusliku staaži aastate ja aastahinde korrutisega (kuni 1998. aastani);
- kindlustusosa, mille suurus võrdub pensionikindlustatu kindlustusosakute summa ja aastahinde korrutisega (alates 1999. aastast kuni 2020. aastani);
- ühendosa, mille suurus võrdub poole kindlustusosakute ja poole solidaarosakute summa ning aastahinde korrutisega (alates 2021. aastast).

Baasosa suurus alates 1. jaanuarist 2023 on 275,7562 eurot.

Aastahinde väärtus alates 1. aprillist 2022 on 7,718 eurot.

Taotlemiseks tuleb pöörduda Eesti Sotsiaalkindlustusameti poole.

Terminite selgitus

- **Kindlustatud isik** – isik, kes maksab sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa või kelle sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa maksab tööandja, või isik, kellel on muudel alustel õigus saada riiklikku pensioni (riikliku pensioni saamise õigus sõltub elukohast).
- **Pensioniõigusliku staaži aastad** – pensioniõigusliku staaži aastad hõlmavad tööaastaid, millal tööandja oli kohustatud tasuma sotsiaalmaksu. Neid aastaid arvestatakse kuni 31. detsembrini 1998. Summa sõltub kindlustatud isikule kogunenud pensioniõigusliku staaži aastatest, st tööaastad ja aastad, mis võrdsustatakse tööaastatega (nt laste kasvatamine, kaitseväeteenistus).
- **Kindlustusosak** – kindlustatud isiku kindlustusosaku arvutamiseks jagatakse tema individuaalne registreeritud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa (I sammu) riigi keskmise individuaalse registreeritud sotsiaalmaksu pensionikindlustusosaga (st kui isiku sotsiaalmaksu suurus võrdub riigi keskmise sotsiaalmaksu suurusega, on kindlustusosak 1,000). Kui isiku sotsiaalkindlustusosa on väiksem/suurem kui keskmine, on kindlustusosak samuti väiksem/suurem kui 1,000.
- **Ühendosa** – kindlustusosakud alates 2021. aastast ja uued solidaarosakud liidetakse kokku ja jagatakse kahega. Solidaarosaku suuruse arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ja jagatakse need vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääralt arvutatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.
- **Aastahinne** – pensioni aastahinne on ühe pensioniõigusliku staaži aasta ja kindlustusosaku 1,000 rahaline väärtus.

Millised dokumendid tuleb esitada?

Vanaduspensionini taotlemiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse ja esitada:

- avaldus;
- pass (välismaalasel koos kehtiva elamisloaga) või isikutunnistus (ID-kaart);
- tööraamat;
- kutsekooli, kesk-eriõppeasutuse või kõrgkooli diplom;
- lapse sünnitunnistus;
- sõjaväepilet;
- abiellumisel nime muutnud isikul abielutunnistus;
- 1 foto (3 x 4 cm);
- arvelduskonto number, kui taotleja soovib pensioni kanda oma arvelduskontole.

Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest (klienditeeninduse aadressid ja vastuvõtuajad leiate koduleheküljelt klienditeeninduse jaotisest <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>)

Pensioniavalduse saab esitada:

- Sotsiaalkindlustusameti klienditeeninduses;
- elektrooniliselt (digitaalselt allkirjastatuna);
- posti teel.

Tunne oma õigusi

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension-toetused/pension-taotlemine> ;

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused> ;
- <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Elektroniliselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Sotsiaalabi

Pension Eestist väljaspool elavale pensionisaajale

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **pensioni taotlemise kohta Eestist, kui elate välisriigis**. Peatükis käsitletakse õigusi, taotlemisel nõutavaid dokumente ning muud olulist.

Millal saan taotleda?

Välisriigis saate taotleda pensioni, kui elate välisriigis ja teil on õigus saada Eestist pensioni.

Eesti vanaduspensione makstakse igal pool maailmas, kui teie pensionikindlustusperiood Eestis on piisavalt pikk.

Eesti elanike pensioni ja kindlustusperioodi alusel arvatud pensioni teiste ELi, EMP ja nende riikide elanikele, kellega Eestil on sotsiaalkindlustuslepingud (Venemaa, Valgevene, Ukraina, Moldova, Austraalia ja Kanada), makstakse ka juhul, kui elate nendes riikides.

Millele on mul õigus ja kuidas saan taotleda?

Esitada on vaja tõend välisriigis elamise kohta, mille vormi leiab siit: <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/iseteenindus/blanketid#Pensioni%20blanketid>.

Tõend tuleb esitada igal aastal uuesti Eesti Sotsiaalkindlustusametile.

1. mail 2013 täiendati Eesti riiklikku pensionikindlustuse seadust sättega, mis kohustab Eestist väljaspool elavat pensionisaajat iga aasta 1. märtsiks esitama tõendi elusoleku kohta.

Kui pensionisaaja elukoht on väljaspool Eestit, siis tuleb hiljemalt iga aasta 1. märtsiks esitada Sotsiaalkindlustusametile elukohariigi pädeva ametiasutuse poolt kinnitatud tõend. Pädevateks ametiasutusteks võivad olla pensionisaaja elukohariigi sotsiaalkindlustussüsteemi asutused, pensioniamet, kohaliku omavalitsuse asutused või notar. Elusolekutõendi võib asendada ka residentsustõendiga, mis on välja antud elukohajärgse maksuameti poolt.

Millised dokumendid tuleb esitada

Esitada on vaja tõend välisriigis elamise kohta, mille vormi leiab siit: <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/iseteenindus/blanketid#Pensioni%20blanketid>.

Tõend tuleb esitada igal aastal uuesti Eesti Sotsiaalkindlustusametile.

Tundke oma õigusi

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en/pension-types-pensions-and-benefits>.

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht:

- https://europa.eu/youreurope/citizens/work/retire-abroad/index_et.htm.

Kelle poole pöörduda?

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused>).

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt klienditeenindused). <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused>.

Elektroniliselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Riiklikud pensionid

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **riiklike pensionide** ja nende taotlemise kohta Eesti Vabariigis.

Peatükk tutvustab ja annab informatsiooni kõigi riiklike pensionide kohta.

Millal saan taotleda?

Vanaduse või toitja kaotuse korral maksab riik igakuist rahalist sotsiaalkindlustushüvitist - **riiklikku pensioni**. Seda solidaarsuspõhimõttele tuginevat hüvitist makstakse Eesti alalisele elanikule ja tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elavale välismaalasele. **Riikliku pensioniga kindlustatakse inimene**, kes vastavalt sotsiaalmaksuseadusele on maksnud või kelle eest on kohustus maksta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa. **Samuti kindlustatakse see inimene**, kellel vastavalt riikliku pensionikindlustuse seadusele tekib muudel alustel õigus riiklikule pensionile.

Mis tingimused peavad olema täidetud?

Riiklike pensionide saamise õigus on:

- Eesti alalisel elanikul;
- tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elaval välismaalasel;
- isikutel, kes elavad välisriigis, millel ei ole Eestiga sõlmitud rahvusvahelist lepingut;
- kui isik elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud rahvusvahelise lepingu, makstakse rahvusvahelise lepingu kohaldamisalas olevaid pensione rahvusvahelise lepingu alusel.

Täpsema info vaatamiseks klõpsake huvipakkuval pensionil.

- VANADUSPENSION

Õigus vanaduspensionile on isikul, kes on saanud 64 aasta vanuseks ning kellel on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži.

- TOITJAKAOTUSPENSION

Toitjakaotuspensionile on õigus toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Lapse, vanema või mittetöötava lese (kellel on osaline või puuduv töövõime või kes on rase) õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu sellest, kas nad olid toitja ülalpidamisel või mitte. Nimetatud isikutele määratakse toitjakaotuspension riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud tingimustel.

- RAHVAPENSION

1. 64 aasta vanuseks saanud isikule, kellel puudub vanaduspension saamiseks nõutav pensionistaaž ja kes on elanud Eestis alalise elanikuna või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel vähemalt 5 aastat vahetult enne pensioni taotlemist.

2. Vanaduspensioniiikka jõudnud isikule, kellele maksti püsiva töövõimetuse alusel rahvapensioni. Pensioni suurus on 100% rahvapensioni määrast.

4. Toitja surma korral tema perekonnaliikmetele, kellel seoses toitja nõutava pensionistaaži puudumisega ei ole õigust toitjakaotuspensionile, kui toitja oli elanud Eestis alalise elanikuna või tähtajalise elamisloa või tähtajalise elamisõiguse alusel vähemalt 1 aasta vahetult enne surma.

Kohustuslik kogumispension

Peamine tugi riiklikule pensionile, mille eesmärk on leevendada demograafilistest muutustest tulenevaid probleeme ning pakkuda pensionieas täiendavat sissetulekut.

Kogumispensioniga liitumine toimub alates 1983. aastast sündinud inimestele automaatselt koos kogumispensionist loobumise võimalusega. Makse tasumise õigus ja kohustus tekib kohustatud isiku 18-aastaseks saamisele järgneva aasta 1. jaanuaril.

Alates 1. novembrist 2010 kuni 1. jaanuarini 2020 said liitumisavaldusi esitada vaid inimesed, kes on sündinud 1983. aastal või peale seda. 1. jaanuarist kuni 30. novembrini 2020 said kogumispensioniga liituda aastatel 1970 kuni 1982 sündinud inimesed. Alates 1. jaanuarist 2021 saavad kogumispensioniga liituda kõik.

6. novembril 2020 jõustus kohustusliku kogumispensioni reform, mis muutis teise pensionisambasse kogumise vabatahtlikuks. Kui inimene võtab oma kogumispensioni raha välja enne vanaduspensioniiikka jõudmist, maksustatakse selline väljamakse tulumaksuga. Samuti saab lisaks pensionifondidele oma teise pensionisamba raha investeerida pensioni investeerimiskontole.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Kõigi riiklike pensionide taotlemiseks tuleb pöörduda EV Sotsiaalkindlustusameti poole.

Oma õiguste teadasaamiseks klõpsake pensionil, millest olete huvitatud.

- Vanaduspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Vanaduspension>
- Toitjakaotuspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Toitjakaotuspension>
- Rahvapension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Rahvapension>
- [Kohustuslik kogumispension \(II samm\)](#)

Kui isikul on Euroopa Liidu liikmesriigis, Norras, Islandil, Liechtensteinis või Šveitsis omandatud pensionistaaž vähemalt 1 aasta, tuleb esitada pensionitaotlus koos staaži tõendavate dokumentidega kas elukohajärgse riigi pädevale asutusele või veebisaidil <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et>.

Terminite selgitus

Riiklik pension: riigi poolt makstavaid riiklikke pensione on kolm ja need põhinevad solidaarsuspriinsil. Riiklikud pensionid on: vanaduspension, toitjakaotuspension ja rahvapension. Kohustuslik kogumispension on osaliselt riiklik pension.

Taotlemiseks nõutavad dokumendid

Iga riikliku pensioni taotlemiseks tuleb esitada Sotsiaalkindlustusametile nõuetekohane avaldus ja muud nõutavad dokumendid. Kõik vajalikud blanketid ja taotluste vormid leiab siit:

Kõik vajalikud blanketid ja taotluste vormid leiab siit:

- <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/blanketid#Pensioni%20blanketid>.

Iga pensioni taotlemiseks nõutavate lisadokumentide kohta leiab rohkem infot järgmistelt lehekülgedelt.

- Vanaduspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Vanaduspension> ;
- Toitjakaotuspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Toitjakaotuspension> ;
- Rahvapension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Rahvapension> ;
- [Kohustuslik kogumispension \(II samm\)](#).

Tundke oma õigusi

- Sotsiaalkindlustusamet <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/en>
- [Pensionikeskus](#);
- Vanaduspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Vanaduspension>;
- Toitjakaotuspension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Toitjakaotuspension>;
- Rahvapension <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/pension/pension-liigid-ja-soodustused#Rahvapension>;
- [Kohustuslik kogumispension \(II samm\)](#).

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

Kelle poole pöörduda?

Taotluse vorm on saadaval **Sotsiaalkindlustusameti** klienditeenindustes (klienditeeninduste aadressid ja lahtiolekuajad leiate ameti veebilehe jaotisest <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>).

Sotsiaalkindlustusametisse saab pöörduda ka telefoni teel.

Info telefonil 16106 (Eestist helistades) või +372 612 1360 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt kontaktid). <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>.

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt klienditeenindused). <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/klienditeenindused-loeteluna>.

Töötus

Töötuskindlustushüvitis

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **töötuskindlustushüvitise** ja **töötutoetuse** taotlemise kohta Eestis.

Millal saan taotleda?

Töötuskindlustushüvitist saate taotleda, kui olete töötanud ning vastate hüvitise saamise tingimustele:

- olete töötanud mittevabatahtlikult (teid koondati eelmisest töökohast);
- asutus likvideeriti;
- tööleping lõppes katseajal;
- tööandja ütles töölepingu üles töötaja pikaajalise töövõimetuse tõttu;
- teie tähtajaline tööleping lõppes vms.

Töötutoetust saab taotleda töötuna, kellel puudub õigus saada töötuskindlustushüvitist ja kes töötuna arvelevõtmisele eelnenud 12 kuu jooksul on vähemalt 180 päeva töötanud või olnud hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega (lapse kasvatamine, statsionaarses või täiskoormusega õppes õppimine, ajateenistuskohustuse täitmine vmt).

Millised tingimused peavad olema täidetud?

Teil on õigus **töötuskindlustushüvitisele**, kui:

- olete töötuna arvele võetud;
- olete esitanud töötuskindlustushüvitise avalduse;
- teil on töötuna arvelevõtmisele eelnenud kolme aasta jooksul vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaazi;
- te ei ole viimaselt töö- või teenistuskohalt lahkunud enda algatusel (välja arvatud töölepingu seaduse § 37 lg 5, § 91 lg 2 ja § 107 lg 2 nimetatud juhtudel), kokkuleppel tööandjaga (töölepingu seaduse § 79) või enda süülise käitumise tõttu (töölepingu seaduse § 88 lg 1 p 3-8, avaliku teenistuse seaduse § 94).

Töötutoetusele on teil õigus, kui:

- olete registreeritud töötuna;
- teie ühe kuu sissetulek on väiksem töötutoetuse 31-kordsest päevamäärast (327,05 eurot);
- te olete töötuna arvelevõtmisele eelnenud aastal olnud vähemalt 180 päeva hõivatud tööga, tööga võrdsustatud tegevusega või muu tegevusega, mille puhul ei saa eeldada, et te töötuna arvelevõtmisele eelneva aasta jooksul töötasite.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Töötuskindlustushüvitise avalduse saate esitada endale sobivas töötukassa büroos või iseteeninduse kaudu. Töötuskindlustuse taotlemisel töötukassa büroos tuleb esitada avaldused töötuna arvelevõtmiseks ja töötuskindlustushüvitise taotlemiseks ning lisada isikut tõendav dokument. Töötuskindlustushüvitise taotlemisel iseteeninduse kaudu tuleb teil täita elektrooniliselt avaldused töötuna arvelevõtmiseks ja töötuskindlustushüvitise taotlemiseks.

Alates 01.07.2014 arvestatakse kindlustusstaazi kuudes ja aastates. Iga 12 kuud kindlustusstaazi arvestatakse ühe kindlustusstaazi aastana.

Kui teie kindlustusstaaz on:

- lühem kui 5 aastat, määrab töötukassa teile hüvitise 180 kalendripäevaks;

- 5 kuni 10 aastat, määrab töötukassa teile hüvitise 270 kalendripäevaks;
- 10 aastat või enam, määrab töötukassa teile hüvitise 360 kalendripäevaks.

Töötuskindlustushüvitise suurus ühe kalendripäeva eest on:

- 60% ühe kalendripäeva töötasust esimesest kuni 100. kalendripäevani;
- 40% ühe kalendripäeva töötasust 101-st kuni 360. kalendripäevani.

Töötutoetuse taotlemiseks tuleb pöörduda [Eesti Töötukassa maakondlikku büroosse](#) ja esitada avaldus. Koos avaldusega tuleb esitada isikut tõendav dokument ning dokumendid, mis tõendavad inimese hõivatust töötuna arvelevõtmisele eelneval 12 kuul.

Töötutoetust makstakse kuni 270 päeva. Kui viimane töösuhe on lõpetatud tööandja algatusel töökohustuste rikkumise, usalduse kaotamise või vääritud teo tõttu, siis makstakse töötutoetust kuni 210 päeva. Töötud, kes on saanud töötuskindlustushüvitist vähem kui 270 päeva, saavad töötuskindlustustoetust kuni 270-päevase perioodi lõpuni. Kui teile on määratud töötuskindlustushüvitis, siis samaaegselt töötutoetust taotleda ei saa.

Töötutoetust makstakse, kui töötuleb talle määratud ajal töötukassasse vastuvõtule ning täidab töötusimiskavas kokku lepitud tingimusi ja tegevusi. Töötutoetuse päevamäär on 2023. aastal 10,55 eurot. Toetust arvestatakse tagasiulatuvalt konsultatsioonil käimiste vaheliste päevade eest. Töötutoetus makstakse töötule isiklikule pangakontole.

Millised dokumendid tuleb esitada?

Töötuskindlustuse või töötutoetuse taotlemisel töötukassa osakonnas tuleb teil esitada avaldused töötuna arvelevõtmiseks ja töötuskindlustushüvitise taotlemiseks ning lisada isikut tõendav dokument. Töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse taotlemisel iseteeninduse kaudu tuleb teil täita elektrooniliselt avaldused töötuna arvelevõtmiseks ja töötuskindlustushüvitise või töötutoetuse taotlemiseks.

Tundke oma õigusi

- [Töötuskindlustushüvitise taotlemine](#);
- [Töötutoetuse taotlemine](#);
- [Eesti Töötukassa](#).

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- https://europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/index_et.htm.

Kelle poole pöörduda?

[Töötukassa bürood](#) üle Eesti

E-post: info@tootukassa.ee

Skype: tootukassa

Infotelefon: 15501

(E-N 8.30-16.45; R 8.30-15.30)

<https://www.eesti.ee/et/>

**Arvesse võib minna
varasem
kindlustusstaaz
välismaal**

Välisriiki kolimine

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **Eestis makstavate hüvitiste kohta juhul, kui olete omandanud kindlustusstaaži mõnes muus ELi liikmesriigis, Norras, Šveitsis, Islandil või Liechtensteinis.**

Ühendkuningriigiga seoses kohaldatakse ELi ja Ühendkuningriigi vahelist väljaastumislepingut või ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingut.

Peatükk annab infot riikliku pensioni kohta ja tutvustab teie õigusi vanemahüvitisele ja töötuskindlustushüvitisele, kui olete omandanud tööstaaži väljaspool Eestit.

Millal saan taotleda?

Sotsiaalkindlustus ja Euroopa Liidu määrused

Üksnes Eestis elava ja töötava isiku sotsiaalset kindlustatust määrused ei mõjuta. Teise liikmesriiki elama ja/või töötama asudes kohalduvad aga sotsiaalkindlustussüsteemide koordinatsiooni reeglid. Reeglid neljale põhimõttele:

- 1) **Võrdne kohtlemine.** Igasugune diskrimineerimine on keelatud. Põhjusel, et mõnes liikmesriigis toetust taotleb isik ei ole selle riigi kodanik ega alaline elanik, ei või teda toetusest ilma jätta.
- 2) **Korraga on kohaldatavad ühe liikmesriigi õigusaktid.** Tavapäraselt on töötaja sotsiaalselt kindlustatud töökohariigis.
- 3) **Pensionide, toetuste ja hüvitiste eksport.** Näiteks Eestis teenitud pensioni makstakse ka siis, kui pensionär siirdub elama mõnda teise ELi riiki.
- 4) **Kindlustusperioodide kokkuliitmine.** Hinnates isiku õigust saada sotsiaalkindlustushüvitist, summeeritakse kõigis ELi liikmesriikides täitunud kindlustusperioodid.

Järgmisi hüvitisi allpool kirjeldatud viisil saate taotleda, kui olete omandanud töö- ja kindlustusstaaži mõnes teises ELi liikmesriigis, Šveitsis, Liechtensteinis, Norras või Islandil. Samuti kehtib alljärgnev EMP riikide kohta.

Mis tingimused peavad olema täidetud?

Vanemahüvitis

Isikute puhul, kes on vanemahüvitisele õiguse tekkimise päevale eelnenud kalendriaastal töötanud mõnes Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepinguriigis või Šveitsi Konföderatsioonis, kohaldatakse Euroopa Liidu Nõukogu määrust 883/2004. Vastavalt määruse printsiipidele sotsiaalkindlustussüsteemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, arvestatakse teises riigis töötatud aega samaväärselt nagu isik oleks töötanud Eestis, ehk rakendatakse töötamisperioodide liitmist. Eesti vanemahüvitise taotlemine ei eelda minimaalset tööstaaži ega minimaalset sotsiaalmaksu tasumise perioodi. Hüvitise suurus on 100% eelmise kalendriaasta keskmisest sissetulekust. Kui sissetulek puudus, on isikul õigus miinimumhüvitisele. Teises lepinguriigis teenitud töötasu Eestis aga vanemahüvitise arvutamisel arvesse võtma ei pea. Vanemahüvitise arvutamine juhtudel, kus isik töötas eelmisel kalendriaastal teistes EMP lepinguriikides või Šveitsi Konföderatsioonis ja Eestis või töötas Eestis enne rasedus- ja sünnituspuhkust, arvestatakse Eestis eelmisel kalendriaastal makstud sotsiaalmaks makstuks ka eelmisel kalendriaastal teistes EMP lepinguriikides või Šveitsi Konföderatsioonis töötatud ajal. Ehk eelmisel kalendriaastal teises riigis töötatud periood liidetakse eelmisel kalendriaastal Eestis töötatud perioodile ning hüvitise suuruse arvutamisel lähtutakse töötatud kuude arvust ja Eesti isikustatud sotsiaalmaksust. Sotsiaalmaksu alusel arvutatud keskmine kuutulu loetakse saaduks igal eelmisel kalendriaastal töötatud kuul. Kuna eelmise kalendriaasta ning lapse sünni vaheline aeg võib olla kuni aasta, võetakse piiriülestel juhtudel erandina arvesse ka kalendriaasta ning

rasedus- ja sünnituspuhkuse vahelisel ajal Eestis makstud sotsiaalmaks juhul, kui eelmisel kalendriaastal see Eestis puudus.

Töötushüvitis

Töötuskindlustushüvitise määramisel võetakse arvesse kõigis liikmesriikides (lisaks Norra, Island, Liechtenstein ja Šveits) täitunud töötuskindlustusperioodid. Eestis töötuskindlustushüvitise saamiseks peab isikul olema vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaaži töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul. Kui isik on töötuskindlustusstaaži kogunud ka teistes liikmesriikides töötades, liidetakse kõik need kindlustusperioodid. Nii tekib isikul õigus Eesti töötuskindlustushüvitisele ka juhul, kui nõutud 12 kuud töötuskindlustusstaaži on omandatud mitmes riigis töötades.

Riiklik pension

Kui isikul on Euroopa Liidu liikmesriigis, Norras, Islandil, Liechtensteinis või Šveitsis omandatud pensionistaaž vähemalt 1 aasta, tuleb esitada pensionitaotlus koos staaži tõendavate dokumentidega kas elukohajärgse riigi pädevale asutusele või [Sotsiaalkindlustusametile](#).

Riiklikku pensioni makstakse ka siis, kui pensionär kolib mõnda teise ELi riiki. Sama kehtib muude toetuste ja hüvitiste kohta, välja arvatud Euroopa nõukogu määruses nr 883/2004 X lisas nimetatud.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Töötuskindlustushüvitise saamiseks Eestis peab teil olema vähemalt 12 kuud töötuskindlustusstaaži töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul. Kui olete töötuskindlustusstaaži kogunud ka teistes liikmesriikides (nt Soomes ja Rootsis) töötades, liidetakse kõik need kindlustusperioodid. Nii tekib teil õigus Eesti töötuskindlustushüvitisele ka juhul, kui olete nõutud 12 kuud töötuskindlustusstaaži omandanud mitmes riigis töötades.

Samuti sõltub töötuskindlustusstaaži pikkusest see, kui kaua on teil õigus hüvitist saada. Kui enne töötuks jäämist töotasite Soomes 12 kuud, Iirimaal 24 kuud ja Eestis veel 24 kuud, siis arvestatakse, et teil on töötuskindlustusstaaži $12 + 24 + 24 = 60$ kuud ja teil on Eesti töötuskindlustuse seaduse järgi õigus saada hüvitist kuni 270 päeva.

Vanemahüvitise arvutamisel 2023. aastal lähtutakse järgmistest suurustest.

1. **Vanemahüvitise miinimummäär** on 725 eurot kuus. Hüvitise määra suurust vanemahüvitist makstakse isikule, kellel eelmisel kalendriaastal puudus sotsiaalmaksuga maksustatav tulu (nt mittetöötanud õppurid).
2. **Töötasu alammäär** on 654 eurot kuus. Töötasu alammäära suurust vanemahüvitist makstakse isikule, kelle eelnenud kalendriaasta keskmine ühe kuu tulu oli alampalgaga võrdne või sellest väiksem.
3. **Hüvitise maksimaalne suurus kuus**, mis on üle-eelmise aasta ühe kalendrikuu keskmise sotsiaalmaksuga maksustatud tulu kolmekordne suurus ehk 2023. aastal 4291,29 eurot kuus.

Teil on õigus sotsiaalkindlustushüvitisele, kui vastate tingimustele. Taotlemiseks pöörduge Eesti Sotsiaalkindlustusameti poole või esitage taotlus riigiportaalis www.eesti.ee.

Lisateavet õiguste kohta leiate siit:

- <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sotsiaalkindlustus-euroopa-liidus/>;
- <https://www.tootukassa.ee/eng/node/1095>.

Terminite selgitus

- **EMP** – Euroopa Majanduspiirkond
- **EL** – Euroopa Liit

Millised dokumendid tuleb esitada?

Euroopa Komisjoni juurde loodud sotsiaalkindlustuse halduskomisjon on kehtestanud tõendi A1 (Tõendi omaniku suhtes kohaldatavaid sotsiaalkindlustuse õigusakte käsitlev tõend). Tõendiga A1 (varasem vorm E101) määratakse kindlaks isiku kindlustajariik ja selle tõendi väljastab riik, mille sotsiaalkindlustuse õigusakte kohaldatakse ning sellega tõendab lähetuses viibiv või mitmes riigis töötav isik vastuvõtva riigi ametkonnale, et tema suhtes ei kohaldata ühegi teise tema tööga seotud riigi sotsiaalkindlustuse õigusakte.

Teisisõnu ei ole tal ka kohustust maksta sotsiaalkindlustusmaksid teistes riikides, vaid kõik tööandjad täidavad kõiki oma töötajate suhtes kohaldatavate sotsiaalkindlustuse õigusaktidega kehtestatud kohustusi, eelkõige tasuta sotsiaalkindlustusmaksid isiku kindlustajariigis, kus talle on tagatud kõik sotsiaalõigused ning -hüved.

Vanemahüvitis

- Vanemahüvitise saamiseks peate esitama Sotsiaalkindlustusametile avaldus ja isikut tõendav dokument.
- Kui hüvitise taotleja on lapsehoolduspuhkusel, tuleb täiendavalt esitada tööandja tõend, millele on märgitud lapsehoolduspuhkuse kestvus ja lapse nimi.
- Avalduse võib esitada isiklikult Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse või saata posti teel. Samuti saab avalduse esitada elektrooniliselt riigiportaali kaudu.

Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusest (klienditeeninduse aadressid ja vastuvõtuajad leiate koduleheküljelt klienditeeninduse jaotisest).

Töötushüvitis

Teise liikmesriigi töötuskindlustusperioodide liitmiseks peate töötushüvitise taotlemisel esitama vormi U1. Vormi väljastavad liikmesriikide tööturu- või töötuskindlustusasutused, kes kannavad vormile teie selles riigis omandatud töötuskindlustusstaži. Soovitav on vorm U1 alati juba enne ühest liikmesriigist teise lahkumist kohalikust asutusest kaasa võtta. Liikmesriikides vormi U1 taotlemise info leiate paremalt.

Vormi saate taotleda ka hiljem - kas ise või töötukassa kaudu, kuid see võtab kauem aega. Kui soovite taotleda vormi töötukassa kaudu, siis U1 taotluse vormi saab täita elektrooniliselt või väljatrükil.

Taotlusele lisage kõik selles liikmesriigis töötamist tõendavad dokumendid (töölepingud, palgalehed, tööandja või maksuameti tõendid vms). Vormi U1 taotluse saate täita ja esitada töötukassas.

Riiklik pension

Kui isikul on Euroopa Liidu liikmesriigis, Norras, Islandil, Liechtensteinis või Šveitsis omandatud pensionistaaz vähemalt 1 aasta, tuleb esitada pensionitaotlus koos staaži tõendavate dokumentidega kas elukohajärgse riigi pädevale asutusele või [Sotsiaalkindlustusametile](#).

Taotluse saab esitada riigiportaalis www.eesti.ee. Hüvitiste ja pensionide taotlemise korra kohta saab lähemalt lugeda siit: <http://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/tootamine-euroopa-liidu-liikmesriigis-2/> or <https://www.tootukassa.ee/eng/node/1095>.

Tundke oma õigusi

- [Sotsiaalkindlustusamet](#) ;
- [Töötukassa](#) ;
- [Vanemahüvitis](#) ;
- [Töötushüvitis ja EL](#) ;
- [Sotsiaalkindlustus Euroopa Liidus](#) ;
- [Euroopa Liidu Teaduskoostöö Keskus](#) ;
- [Rahvusvaheline Sotsiaalkindlustuse Assotsiatsioon ISSA](#).

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=et>.

Kelle poole pöörduda?

Avalduse blanketi saab **Sotsiaalkindlustusameti** klienditeenindusest.

Sotsiaalkindlustusametil on 17 klienditeenindust üle Eesti, kes võtavad vastu avaldusi ja taotlusi nii kohapeal kui ka posti teel.

Info telefonil 16106 igal tööpäeval 9.00-17.00 ja Sotsiaalkindlustusameti büroode üldtelefonidel (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>).

Klientide vastuvõtt piirkondlikes büroodes igal tööpäeval (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/ska-klienditeenindused>).

Elektroniliselt esitatud taotlused tuleb digitaalselt allkirjastada.

Töötushüvitise asjus pöörduda **Eesti Töötukassa** poole (E-N 8.30-16.45; R 8.30-15.30).

Infotelefon: 15501

E-post: info@tootukassa.ee.

Elatusmiinimum

Peatükk räägib sellest, mida peate teadma **sissetulekut arvestavate sotsiaalkindlustushüvitiste** taotlemisest Eestis, kui olete Eesti Vabariigi alaline elanik või elate Eestis tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel.

Millal saan taotleda?

Sissetulekut arvestavad sotsiaalkindlustushüvitised Eestis alaliselt või tähtajalise elamisloa alusel elavatele välismaalastele on toimetulekutoetus, töötutoetus ja vajaduspõhine peretoetus.

Taotleda saavad kõik Eesti Vabariigis alaliselt või tähtajalise elamisloa/elamisõiguse alusel elavad välismaalased.

Millised tingimused peavad olema täidetud?

Järgnevatele sotsiaalkindlustushüvitistele on õigus Eestis alaliselt või tähtajalise elamisloa/elamisõiguse alusel elavatel välismaalastel.

1. Toimetulekutoetus

Toimetulekutoetust on õigus saada üksi elaval isikul või perekonnal, kelle kuu sissetulek pärast sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud tingimustel arvestatud eluasemekulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.

2. Töötutoetus

Töötutoetusele on teil õigus, kui:

- olete töötuna arvele võetud;
- teie ühe kuu sissetulek on väiksem töötutoetuse 31-kordsest päevamäärast (292,02 eurot);
- te olete töötuna arvelevõtmisele eelnenud aastal olnud vähemalt 180 päeva hõivatud tööga, tööga võrdsustatud tegevusega või muu tegevusega, mille puhul ei saa eeldada, et te töötuna arvelevõtmisele eelneva aasta jooksul töötasite.

Millele on mul õigus ja kuidas saan taotleda?

Kui soovite taotleda mõnd ülalmainitud sotsiaalkindlustushüvitist Eestis ja vastate kriteeriumitele, siis on teil õigus järgmistele toetustele.

1. Toimetulekutoetus

Toimetulekupiiri kehtestamisel lähtutakse minimaalsetest tarbimiskuludest toidule, riietusele ja jalanõudele ning muudele kaupadele ja teenustele esmavajaduste rahuldamiseks. Vastavalt 2021. aasta riigieelarve seadusele on toimetulekupiir 2023. aastal üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele 200 eurot kuus. Ka iga alaealise pereliikme toimetulekupiir on 240 eurot kuus. Perekonna teise ja iga järgneva täisealise liikme toimetulekupiiri suurus on 160 eurot kuus.

Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot, mida maksab kohaliku omavalitsuse üksus riigieelarvelistest vahenditest.

Lisaks toimetulekutoetusele võib kohaliku omavalitsuse üksus määrata ja maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest.

2. Töötutoetus

Töötutoetuse määramise korral on teil õigus kuni 270-päevasele toetusele, mille päevamääraks on 10,55 eurot ja 31-kordne päevamäär on 327,05 eurot.

Taotlemiseks nõutavad dokumendid

1. Toimetulekutoetus

Toimetulekutoetuse taotlemiseks esitatakse kohaliku omavalitsuse üksusele avaldus, milles märgitakse ära toetuse määramisel arvessevõetavate isikute nimed, nende isikukood või sünniaeg ja sotsiaalne seisund.

Avaldusele lisatakse dokumendid, mis tõendavad üksi elava isiku või perekonnaliikmete eelmisel kuul saadud netosissetulekuid ja makstud elatise suurust. Kui mõne sissetuleku liiki või suurust ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, kinnitab toimetulekutoetuse taotleja seda oma allkirjaga.

Kui toetuse taotleja soovib toimetulekutoetuse raames ka eluasemekulude hüvitamist, tuleb taotlusele lisada dokumendid, mis tõendavad:

- eluruumi kasutamise õigust (need esitatakse esmapöördumisel ja eluruumi kasutamise õigusliku aluse muutumisel);
- jooksval kuul tasumisele kuuluvaid eluasemekulusid.

Toetuse esmakordsel taotlemisel või järgmisesse loetellu kuuluvate esemete koosseisu muutumise korral esitatakse lisaks kirjalik loetelu, milles on nimetatud järgmised taotleja enda ja tema perekonna kasutuses või omandis olevad esemed:

- kinnisasjad ja vallasasjadest eluruumid;
- sõidukid liiklusseaduse tähenduses;
- väärtpaberid väärtpaberituruseaduse tähenduses.

2. Töötutoetus

Töötutoetuse taotlemiseks peate töötukassale esitama:

- avaldus;
- isikut tõendava dokumendi;
- dokumendid, mis tõendavad teie hõivatust tööga või sellega võrdsustatud tegevusega vähemalt 180 päeva jooksul enne töötuna arvelevõtmist;
- kui olete enne töötuna arvelevõtmist töötanud väljaspool Eestit, tuleb esitada töösuhete algust ja lõppu ning viimase töösuhete lõpetamise põhjust tõendavad dokumendid.

Tundke oma õigusi

Rohkem infot toimetulekutoetuse ja kohta võib leida järgmistelt veebiaadressidelt.

- [Toimetulekutoetus](#);
- [Töötutoetus](#);
- [Sotsiaalministeerium](#).

Euroopa Komisjoni trükised ja veebileht

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=en>.

Kelle poole pöörduda?

Toimetulekutoetust ja vajaduspõhist peretoetuse määrab ja maksab kohaliku omavalitsuse üksus. Taotlus toimetulekutoetuse saamiseks tuleb esitada mitte hiljem kui vastava kuu 20. kuupäevaks **kohaliku omavalitsuse üksusele**, kelle haldusterritooriumil taotleja elab.

Toimetulekutoetus määratakse viie tööpäeva jooksul pärast kõigi dokumentide esitamist. Toetuse summa maksab kohaliku omavalitsuse üksus kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates.

Töötutoetuse avalduse saate esitada isiklikult, pöördudes teile sobivasse töötukassa bürosse.

või **iseteeninduse** kaudu, klõpsates järgmisel lingil:

<https://www.tootukassa.ee/tkauth/login>.

E-post: info@sm.ee

Alalise elaniku mõiste

Peamine elukoht

Millal saan taotleda?

Euroopa Liidu, Euroopa Liidu majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikul (edaspidi ELi kodanik) on õigus Eestis viibida kehtiva reisidokumendi või isikutunnistuse alusel kuni 3 kuud elamisõigust registreerimata

Pärast 3 kuu möödumist tuleb ELi kodanikul ja pereliikmel elamisõiguse saamiseks registreerida enda elukoht rahvastikuregistris.

Isiku elukoht on koht, kus ta elab alaliselt või peamiselt.

Ajutine elamislubade antakse viieks aastaks ja seda pikendatakse automaatselt viieks aastaks, kui teie registreeritud elukoht on jätkuvalt Eestis.

Mis tingimused peavad olema täidetud?

ELi kodanik saab tähtajalise elamisõiguse oma elukoha registreerimisel Eesti rahvastikuregistris.

Alalise elukoha saate registreerida, kui olete elanud Eestis tähtajalise elamisõiguse alusel 5 järjestikust aastat. Alaliselt Eestis elava ELi kodaniku alla 1-aastaselt lapsel on alaline elamisõigus.

[Erandjuhtudel](#) võib saada alalise elamisõiguse enne 5 aasta möödumist:

Erand 1 - vähemalt 3 aastat ning olete töötanud või tegutsenud füüsilisest isikust ettevõtjana (FIE) vähemalt viimased 12 kuud ja olete jõudnud vanaduspensioni ikka.

Erand 2 - vähemalt viimased 2 aastat ning olete lõpetanud töötamise või FIE-na tegutsemise püsiva töövõimetuse tõttu;

Erand 3 - olete lõpetanud töötamise töövõimega või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud püsiva töövõimetuse tõttu;

Erand 4 - olete Eestis töötanud või tegutsenud FIE-na vähemalt 3 aastat ja olete asunud tööle teise EL liikmesriiki, kuid pöörduate Eestisse tagasi vähemalt kord nädalas.

Millele mul on õigus ja kuidas saan taotleda?

Järgnevate hüvitiste taotlemiseks peab isikul olema alaline või tähtajaline elamisõigus:

peretoetused, rasedus- ja sünnitus- ning vanemahüvitis, puudega inimese toetused, töövõimetoetus, töötuhüvitis ja -toetus, pension ja sotsiaalhoolekandetoetused.

Millised dokumendid tuleb esitada?

ID-kaardi taotlemiseks vajalikud dokumendid

- [isikut tõendavate dokumentide taotlusankeet](#);
- isikut tõendav dokument;
- [üks värvifoto mõõtmetega 40x50 mm](#);
- [riigilõivu tasumist tõendav dokument](#);

Alla 15-aastase lapse eest taotluse esitamisel tuleb lisaks eespool nimetatutele esitada järgnevad dokumendid:

- lapse isikut tõendav dokument, kui see on olemas;
- seadusliku esindaja isikut tõendav dokument;
- kui lapsevanema nimi on lapse sünnitunnistuses ja lapsevanema isikut tõendavas dokumendis erinev (nt lapsevanema nime on muudetud [välisriigis](#)).

- kui taotluse esitab kohtu poolt määratud eestkostja või eestkostetasutuse volitatud esindaja, tuleb esitada lisaks järgnev:

esindusõigust tõendav dokument (välja arvatud juhul, kui esindusõigus on kantud Eesti rahvastikuregistrisse);

volikiri (kui taotluse esitab eestkostetasutuse volitatud esindaja).

ID-kaardi väljastamine:

ID-kaart väljastatakse 30 päeva jooksul (pärast taotluse menetluse võtmist) taotlejale isiklikult taotlusankeedil märgitud teeninduses. Lapse ID-kaart väljastatakse tema seaduslikule esindajale.

Kiirkorras taotletud ID-kaart väljastatakse 5 tööpäeva jooksul (arvestus algab taotluse esitamisele järgnevast tööpäevast) ainult Tallinnas asuvates teenindustes taotlejale isiklikult või dokumendi taotlemisel taotleja poolt määratud volitatud esindajale. ID-kaardi kättesaamisel esitage isikut tõendav dokument.

Kelle poole pöörduda?

Elukoha registreerimiseks pöörduge oma elukohale lähimasse kohalikku omavalitsusse. Lisateavet elukoha registreerimise kohta saate kohalikust omavalitsusest või [Siseministeeriumi veebilehelt](https://www.siseministeerium.ee/et/kontakt) (<https://www.siseministeerium.ee/et/kontakt>).

<https://www.politsei.ee/Tahtajalist> elamisõigust tõendava dokumendi (ID-kaardi) taotlemiseks pöörduge ühe kuu jooksul alates elukoha registreerimisest **isiklikult** [teenindusbürosse](#). Alla 15-aastase lapse eest esitab taotluse tema [seaduslik esindaja](#) (nt vanem).

Võta ühendust ELiga

Isiklikult

Kõikjal Euroopa Liidus on sadu Europe Directi teabekeskusi. Teile lähima keskuse aadressi leiate: europa.eu/european-union/contact_et

Telefoni või e-postiga

Europe Direct on teenus, mis vastab Teie küsimustele Euroopa Liidu kohta. Teenusega saate ühendust võtta:

- helistades tasuta numbril: 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõni operaator võib nende kõnede eest tasu võtta),
- helistades järgmisel tavanumbril: +32 22999696 või
- e-posti teel: europa.eu/european-union/contact_et

ELi käsitleva teabe leidmine

Veebis

Euroopa Liitu käsitlev teave on kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil: europa.eu/european-union/index_et

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida järgmisel aadressil: publications.europa.eu/et/publications

Suuremas koguses tasuta väljaannete saamiseks võtke ühendust talitusega Europe Direct või oma kohaliku teabekeskusega (vt europa.eu/european-union/contact_et).

ELi õigus ja seonduvad dokumendid

ELi käsitleva õigusteabe, sealhulgas alates 1952. aastast kõigi ELi õigusaktide konsulteerimiseks kõigis ametlikes keeleversioonides vt EUR-Lex: eur-lex.europa.eu

ELi avatud andmed

ELi avatud andmete portaal (data.europa.eu/euodp/et) võimaldab juurdepääsu ELi andmekogudele.

Andmeid saab tasuta alla laadida ja taaskasutada nii ärilisel kui ka mitteärilisel eesmärgil.

